

DE FRYSKE MARREN

Jaarverslag leerplicht

2019-2020

Voorwoord en introductie

In deze bijzondere periode van corona en gedeeltelijk (afstand) onderwijs staat het contact met de ouders en/of jongere steeds centraal. De functie van leerplichtambtenaar is afgelopen periode gericht op de bescherming van het recht op onderwijs. Juist door in contact te treden, bijvoorbeeld door het afleggen van deurbezoeken, hebben wij tijdens de corona-crisis scholen, ‘verdwenen’ jongeren en hun ouders ondersteund.

Om het recht op onderwijs en ontwikkeling voor alle jongeren te beschermen beschikt de leerplichtambtenaar over verschillende instrumenten, waarbij het doel altijd is om ongeoorloofd schoolverzuim en uitval te voorkomen. Het gesprek met ouders en jongeren staat altijd op de eerste plaats, maar in sommige gevallen kan het nodig zijn dat een proces-verbaal wordt opgemaakt. Dit kan zijn omdat eerdere inzet niet heeft geholpen, maar ook vanwege luxeverzuim of absoluut verzuim.

In dit jaarverslag over het schooljaar 2019-2020 informeren we u over de aanpak om voortijdig schoolverlaten te voorkomen. De cijfers in dit jaarverslag hebben betrekking op de leerplichtige jongeren van de Fryske Marren. De kwalificatieplichttaken voor jongeren uit de Fryske Marren die onderwijs volgen op een MBO instelling (ROC), worden uitgevoerd vanuit de regio samenwerking met de gemeente Súdwest Fryslân. Dit geldt ook voor de jongeren van 18 tot 23 jaar. De cijfers met betrekking tot deze doelgroepen worden aan u op een ander moment gepresenteerd in aparte jaarverslagen en de RMC effectrapportage.

Demografische gegevens jeugd gemeente De Fryske Marren

Leeftijd	Aantal jongeren op 1 januari 2020	Wettelijk kader
4 jaar	464	Geen
5 tot en met 15 jaar	6.508	Leerplicht
16 en 17 jaar	1.386	Kwalificatieplicht
18 tot en met 22 jaar	2.819	RMC
Totale doelgroep leerplicht en RMC	11.177	

Schoolverzuim

We spreken van schoolverzuim wanneer een leerling niet op school aanwezig is op momenten dat hij aanwezig moet zijn. Verzuim is geoorloofd wanneer de school toestemming heeft gegeven, of er een geldige reden voor is zoals ziekte. Is dat niet het geval dan noemen we dat ongeoorloofd verzuim (spijbelen). Wettelijk gezien is spijbelen in de leerplichtige leeftijd een overtreding van de Leerplichtwet. Regelmatig spijbelen kan een voorbode zijn van voortijdig schoolverlaten (vsv).

Schoolverzuim in soorten

Relatief verzuim

Is een leerling wel ingeschreven, maar komt hij niet naar school dan is er sprake van **relatief verzuim**. Relatief verzuim wordt onderverdeeld in **signaalverzuim**, **licht verzuim** en **luxeverzuim**. Verzuimt een leerling in vier weken tijd zestien les- en/of praktijk- uren, dan is de school verplicht dit te melden bij leerplicht.

Is een leerling vaak te laat of spijbelt hij of zij regelmatig, dan heet dit **signaalverzuim**. Het verzuim is dan een signaal dat er sprake is van dieperliggende problemen. Zo'n signaal is belangrijk: hoe eerder we in actie komen, hoe beter we relatief verzuim en daarmee wellicht voortijdig schoolverlaten kunnen voorkomen.

Is het verzuim minder dan zestien uur per vier weken dan valt dit onder **licht verzuim**. Het melden van het lichte verzuim is niet verplicht, maar wel wenselijk.

Luxe verzuim

Is een leerling zonder toestemming van de schooldirectie/consulent leerplicht met verlof buiten vastgestelde schoolvakanties dan heet dit luxeverzuim.

Absoluut verzuim

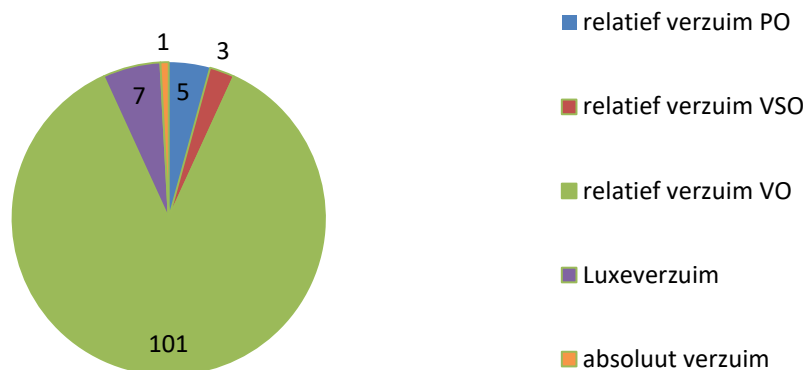
Is een leerplichtige of kwalificatieplichtige leerling niet ingeschreven bij een school dan is dat absoluut verzuim.

Verzuimspreekuren op de scholen

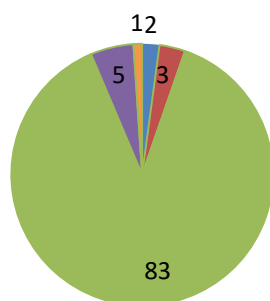
Het voorkomen van schooluitval of in een vroegtijdig stadium terugdringen van verzuim heeft de voorkeur. Op alle scholen voor voortgezet onderwijs in de gemeente De Fryske Marren worden door de consulent leerplicht verzuimspreekuren gevoerd. Deze verzuimspreekuren vinden op school plaats wanneer er sprake is van beginnend (licht) verzuim. Tijdens deze verzuimspreekuren worden er korte gesprekken gevoerd met de leerling (en soms ook hun ouders), en worden zij gewezen op aanhoudend verzuim. Regelmatig komt er tijdens een verzuimspreekuur naar voren dat een jongere verzuimt door bijvoorbeeld problemen in de thuissituatie of problemen op school. Op die momenten wordt samen met de jongere en ouders bekeken of er behoefte is aan ondersteuning op school of hulp van het sociaal wijkteam jeugd en gezin.

Overzicht verzuimmeldingen 2017-2020

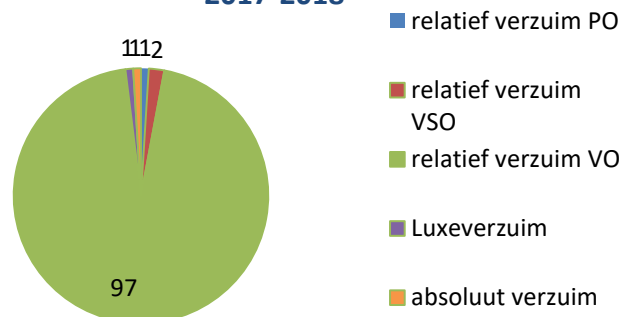
Verzuimmeldingen 2019-2020

Verzuimmeldingen 2018-2019

Verzuimmeldingen 2017-2018

Relatief verzuim, signaal verzuim en wettelijk verzuim

Er zijn in totaal 117 relatief verzuimmeldingen in behandeling genomen. Waarvan 16 meldingen van wettelijk verzuim (16 uur in vier weken aaneengesloten) en 7 meldingen van luxe verzuim.

Bij 64 meldingen was er sprake van signaal verzuim waarbij de GGD, jeugdhulpverlening of het sociaal wijkteam jeugd was betrokken. Bij 30 meldingen was sprake van licht verzuim, deze leerlingen zijn vroegtijdig door scholen gemeld en bij leerplicht op gesprek geweest. Met een waarschuwing is verder verzuim en/of vroegtijdig schoolverlaten voorkomen.

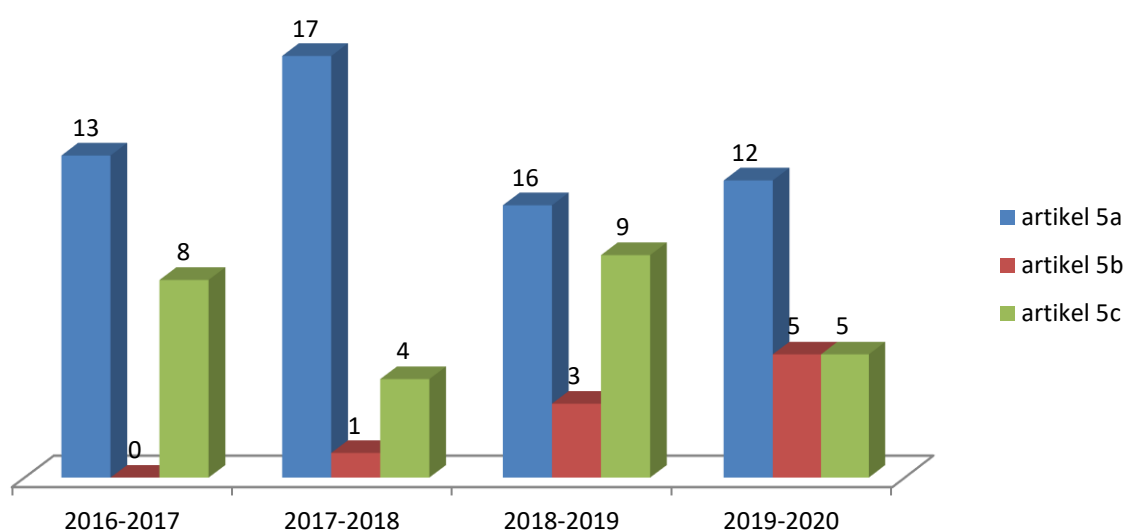
Absoluut verzuim

Er is 1 melding van absoluut verzuim geweest. Deze leerling is uiteindelijk in samenwerking met het sociaal wijkteam jeugd gestart in een leerwerktraject.

Vrijstellingen

In Nederland zijn kinderen vanaf de eerste dag na de maand waarin zij 5 jaar worden tot aan het einde van het schooljaar waarin zij 16 jaar worden volgens de Leerplichtwet verplicht om naar school te gaan. Op grond van de kwalificatieplicht moeten zij vervolgens tot 18 jaar onderwijs volgen, zolang zij nog geen startkwalificatie hebben behaald. Hierop kent de Leerplichtwet slechts enkele uitzonderingen waarop van rechtswege een vrijstelling van de leerplicht kan worden afgegeven.

Vrijstellingen in gemeente De Fryske Marren

Artikel 5 onder a: lichamelijke/psychische gronden

Artikel 5 onder b: bezwaar tegen richting van het onderwijs

Artikel 5 onder c: volgen van onderwijs in het buitenland

Toelichting grafiek:

Per schooljaar wordt op basis van de aantallen de gemiddelde hoogte van de grafieken bepaald.

De hoogte van de grafiek is in relatie tot het betreffende schooljaar.

Vrijstellingen inschrijving op een school

Vrijstellingen 5 onder a

Als een kind niet in staat is om onderwijs te volgen vanwege lichamelijke of psychische gronden, dan kunnen ouders een beroep doen op vrijstelling van de inschrijvingsplicht. Daarvoor is een recente verklaring nodig van een onafhankelijk arts.

Vrijstellingen 5 onder b

Als ouders overwegende bedenkingen tegen de richting van scholen kunnen zij een beroep doen op vrijstelling van de inschrijvingsplicht. Daarvoor is een verklaring nodig van de bedenkingen tegen alle scholen op redelijke afstand van de woning.

Vrijstellingen 5 onder c

Als ouders besluiten hun kind tijdelijk in het buitenland op een school in te schrijven kunnen zij beroep doen op vrijstelling van inschrijvingsplicht op een school in Nederland. Daarvoor is een inschrijfbewijs en een verklaring van de directeur van de school in het buitenland voor nodig.

Corona en onderwijs

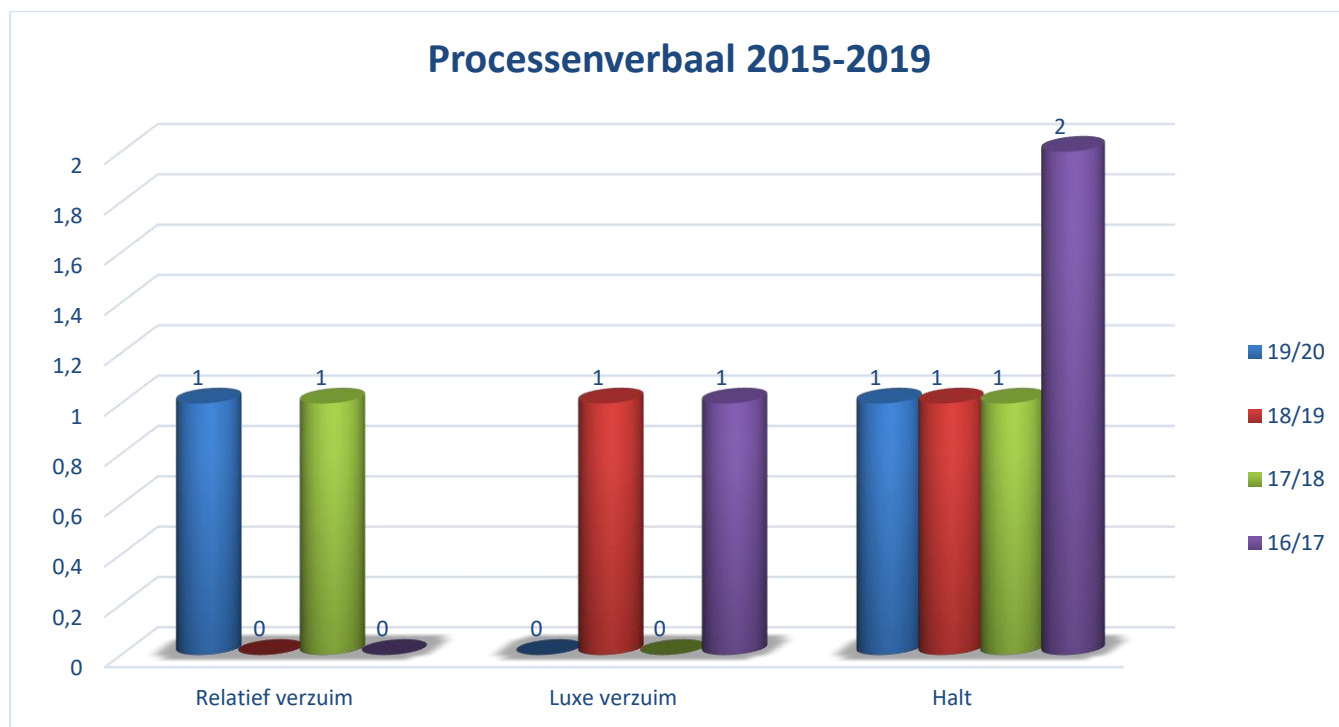
Aanpak verzuim bij afstandsonderwijs

Afgelopen periode is het onderdeel van de methodische aanpak schoolverzuim dat gaat over handhaven niet uitgevoerd door leerplichtambtenaren. Doordat de scholen dicht waren was het advies vanuit het Rijk om bij verzuim van de leerling niet te handhaven, maar om met elkaar hierover in gesprek te gaan en de leerling te motiveren deel te nemen aan het afstandsonderwijs.

Een aantal scholen deed melding bij leerplicht omdat zij geen contact met leerlingen kregen. Bij een aantal leerlingen is een deurbezoek voldoende geweest om het contact weer te herstellen, hierbij ging het veelal om praktische zaken zoals niet in het bezit zijn van een PC of laptop. Bij een aantal leerlingen was een telefonisch gesprek met leerplicht en de mentoren voldoende om ze weer te motiveren voor hun schoolwerk. Door de korte lijntjes met de scholen en de samenwerkingspartners kregen we in deze bijzondere tijd in korte tijd alle leerlingen in beeld.

Van preventie tot handhaving

De werkzaamheden van de consulenten leerplicht zijn divers. Naast het voeren van preventieve gesprekken met leerlingen en ouders om uitval te voorkomen kan er ook sanctionerend worden opgetreden. De consulent leerplicht kan een verwijzing afgeven naar HALT of een proces-verbaal opmaken bij overtredingen van de Leerplichtwet.

Processen verbaal

In het schooljaar 2019-2020 is 1 keer proces-verbaal opgemaakt in verband met wettelijk ongeoorloofd verzuim en is 1 keer een verwijzing afgegeven voor Bureau Halt voor herhaald spijbelen.

Proces verbaal alleen bij verwijtbaar ongeoorloofd verzuim

Het openbaar ministerie wil leerplicht casussen met een zorgcomponent zo min mogelijk in het strafrecht brengen. Verbaliseren bij schoolverzuim gebeurt daarom alleen nog als er sprake is van verwijtbaar verzuim. Is bij relatief verzuim of signaal verzuim sprake van problemen waarvoor hulpverlening nodig is, dan volgt in principe geen proces verbaal maar wordt een hulpverleningstraject gestart of een zorgmelding bij Veilig Thuis Friesland gedaan.

Halt verwijzing

Halt staat voor Het Alternatief en wordt gezien als het alternatief voor een proces verbaal. Halt is een lichte sanctie en wordt vooral ingezet bij veelvuldig licht verzuim zonder zware achterliggende problematiek.

Justitieel Casusoverleg

De consulent leerplicht kan een casus inbrengen bij het 4-wekelijks Justitieel Casusoverleg Noord-Nederland. Naast leerplichtambtenaren uit verschillende regio's zijn vaste partners bij dit overleg, een parketsecretaris OM, casusregisseur van de Raad voor de Kinderbescherming, een

vertegenwoordiger van het Regiecentrum en een vertegenwoordiger van het Veiligheidshuis Friesland.

Casus uit de corona-praktijk

Anna (fictieve naam) 15 jaar verschijnt niet in de online lessen van school. De school meldt dit bij leerplicht. Ik bel met moeder. Moeder geeft aan dat zij het erg druk heeft. Ze is gescheiden en heeft de zorg voor 3 dochters in de puberleeftijd. De meiden zijn vanwege de corona veel alleen thuis. Moeder is blij dat de meiden elkaar met rust laten en er bijna geen ruzie in huis is.

Moeder zegt dat ze Anna er herhaaldelijk op heeft gewezen om online aanwezig te zijn. Haar resultaten zijn niet goed en de kans is aanwezig dat ze blijft zitten. Moeder geeft aan dat Anna haar tijd voor school uit zit en ze geeft aan dat ze niet de energie heeft om haar dochter achter de broek aan te zitten.

Ik heb het vermoeden dat het niet goed gaat met het meisje. Maar moeder wil de rust in huis niet verstoren door dit bespreekbaar te maken.

Ik probeer in contact te komen met Anna, ze weigert aan de telefoon te komen en ik hoor veel geschreeuw op de achtergrond. Op een of andere manier moeten we te weten komen hoe het met haar gaat. En hoe we haar kunnen motiveren om wel naar school te gaan.

Ik besluit om een gesprek aan de deur te voeren. In dit gesprek kom ik er achter dat het meisje behoefte heeft aan iemand die haar een beetje in de gaten kan houden. Een klankbord die niet te therapeutisch is. De corona heeft ervoor gezorgd dat ze niet veel contacten heeft met leeftijdsgenoten. Samen besluiten we om het jongerenwerk te vragen. De oudste zus van het meisje is bekend bij de jongerenwerker en is positief over dit contact. Het lukt!

Gaandeweg bouwt de jongerenwerker een vertrouwensband met Anna op. Zodoende wordt duidelijk waarom het niet lukt om online mee te doen aan de lessen. Ook wordt er aandacht besteed aan het onderhouden van contacten met leeftijdsgenoten in deze corona tijd.

Daarnaast is het helder geworden dat Anna de hoop op overgaan al had opgegeven. Daar kan school duidelijkheid over geven. Het blijkt dat met een aantal inhaaltoetsen en praktijkopdrachten het toch mogelijk is om over te gaan. Het resultaat is dat Anna uiteindelijk goed in haar vel zit en ze is dit jaar is begonnen aan haar examenjaar.

Consulent leerplicht
De Fryske Marren

Ontwikkelingen

Wetsvoorstel artikel 5 onder a

Er ligt een wetsvoorstel voor een wetswijziging artikel 5 onder a.

Het wetsvoorstel heeft tot doel ervoor te zorgen dat een vrijstelling op grond van artikel 5 onder a van de Leerplichtwet, alleen wordt afgegeven, als dit het beste aansluit bij het kind. Om dat doel te bereiken, wordt in dit wetsvoorstel vastgelegd dat de arts die beoordeelt of een kind psychisch of lichamelijk niet geschikt is om onderwijs te volgen, ook altijd een advies vanuit een onderwijskundige benaderingswijze tot zijn beschikking heeft bij zijn afweging.

Naast het betrekken van de onderwijskundige benaderingswijze, wordt geregeld dat in de duur van de vrijstelling meer keuze is. De huidige tweedeling tussen enerzijds de vrijstelling voor een jaar en anderzijds de vrijstelling voor de duur van de gehele leerplichtige leeftijd is dan niet meer van toepassing. Hiermee wordt meer recht gedaan aan de ontwikkeling van het kind en het recht op onderwijs. Uiteindelijk moet dit wetsvoorstel ook leiden tot minder vrijstellingen 5 onder a

Leerplichtadministratiesysteem

In het voorjaar van 2020 is besloten de leerplichtadministratie onder te brengen bij CAREL (Centrale Administratie RMC en Leerplicht). De in- en uitschrijvingen en de meldingen relatief verzuim van alle leerplichtige leerlingen worden door CAREL geregistreerd en verwerkt. De kwantitatieve gegevensverzameling van in- en uitschrijvingen van leerlingen uit het GBA is direct toegankelijk voor CAREL. De signalering van het absoluut verzuim is hierdoor mogelijk. Scholen zijn verplicht verzuim te melden.

Corona schooljaar 2020-2021

Nu de scholen in het primair en voortgezet onderwijs weer open zijn gegaan, is het belangrijk om weer volledig volgens de methodische aanpak schoolverzuim te gaan werken. Dat geldt ook voor mbo-scholen die beperkt open zijn voor praktijklessen, examens en de begeleiding van kwetsbare studenten. Hierbij hoort dat in voorkomende gevallen weer kan worden overgegaan tot het opmaken van een proces-verbaal. In dit stappenplan is beschreven vanaf wanneer dit instrument weer kan worden ingezet. Het blijven bijzondere tijden en dit vraagt bij iedere casus om afweging van de leerplichtambtenaar.

afbeelding: stappenplan terug naar mogelijkheid handhavend optreden bij verzuim						
	schooljaar 19-20		schooljaar 20-21			
PO/SO			scholen geheel open		handhaven niet mogelijk	
VO/VSO			scholen geheel open			niet handhaven, tenzij evident
MBO			scholen gedeeltelijk open			handhaven mogelijk, volledig werken volgens MAS
ongeoorloofd, niet zijnde luxe verzuim						
PO/SO			scholen geheel open			
VO/VSO			scholen geheel open			
MBO			scholen gedeeltelijk open			
luxe verzuim						
PO/SO			scholen geheel open			
VO/VSO			scholen geheel open			
MBO			scholen gedeeltelijk open			
absoluut verzuim						
overgangssituatie vanaf 30 juni						